således, at i tilfælde af, at en vare, som udføres fra en medlemsstat, er gået til grunde under transporten som følge af force majeure, er eksportøren berettiget til de samme monetære udligningsbeløb, som han ville have haft ret til, såfremt varen var nået frem til sit bestemmelsessted, og såfremt indførselsformaliteterne var blevet oplyldt dér.

I sag 38/79

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Finanzgericht Hamburg er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

FIRMA BUTTER- UND EIER-ZENTRALE NORDMARK E.G., Hamburg,

og

HAUPTZOLLAMT HAMBURG-JONAS,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 11, stk. 2, i Kommissionens forordning nr. 1380/75 af 29. maj 1975 om gennemførelsesbestemmeler vedrørende monetære udligningsbeløb (EFT L 139 af 30. 5. 1975, s. 37).

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene A. O'Keeffe og A. Touffait, dommerne J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans og O. Due,

generaladvokat: F. Capotorti
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er afgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb

1. Finanzgericht Hamburgs anmodning om en præjudiciel afgørelse drejer sig om, hvorvidt undtagelsen angående en vares ødelæggelse under transport som følge af force majeure i artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75 vedrørende eksportrestitutioner, som i Domstolens dom af 11. juli 1978 i sag 6/78 *(Union française des Céréales* mod *Hauptzollamt Hamburg-Jonas,* Sml. 1978, s. 1675) er blevet anvendt analogt på tiltrædelsesudligningsbeløb, også kan finde anvendelse på monetære udligningsbeløb, som skal erlægges ved indførsel til en medlemsstat, men som ydes af den udførende medlemsstat.

2. Det monetære udligningsbeløb, som ydes ved udførsel fra en medlemsstat, hvis valutakurs opad har overskredet grænsen for udsving, til en anden medlemsstat, hvis valutakurs nedad har overskredet denne grænse, består af to dele: Den ene bliver ydet af udførselsstaten, når varen er udført (artikel 1, stk. 1, i Rådets forordning nr. 9874/71 af 12. 5. 1971 om visse konjunkturpolitiske foranstaltninger, der skal træffes inden for landbrugssektoren som følge af den midlertidige udvidelse af grænserne for kursudsving i visse medlemsstaters valutaer, EFT L 106 af 12. 5. 1971, s. 1).

Artikel 2 a i forordning nr. 974/71, som ændret ved Rådets forordning nr. 1112/73 af 30. april 1973 (EFT L 114 af 30. 4. 1973, s. 4), bestemmer:

»Når varer, der er udført fra en medlemsstat, er blevet indført i en medlemsstat, hvem det påhviler at yde et udligningsbløb ved indførsel, kan den eksporterende medlemsstat betale de udligningsbeløb, der skal ydes af den indførende medlemsstat. I så fald ydes der intet udligningsbeløb af den indførende medlemsstat for varer med oprindelse i den pågældende medlemsstat.«

Det forenede Kongerige og Forbundsrepublikken Tyskland har gjort brug af den i denne artikel nævnte mulighed.

Artikel 11, stk. 2, i Kommissionens forordning nr. 1380/75 af 29. maj 1975 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende monetære udligningsbeløb (EFT L 139 af 30. 5. 1975, s. 37) fastsætter:

»Den udførende medlemsstats betaling af det monetære udligningsbeløb, som skulle ydes af den indførende medlemsstat er betinget af, at der føres bevis for

afslutning af toldbehandlingen ved indførsel og opkrævning af told og afgifter med tilsvarende virkning, som skal betales i indførende medlemsstat.

. . .

3. De tilsvarende bestemmelser for så vidt angår betaling af tiltrædelsesudligningsbeløb er indeholt i Kommissionens forordning nr. 269/73 af 31. januar 1973 om de nærmere bestemmelser for anvendelsen af ordningen med udligningsbeløb »tiltrædelse« (EFT L 30 af 1. 2. 1973, s. 73), hvori det i artikel 5, stk. 1, bestemmes:

»Betalingen af udligningsbeløbet er betinget af, at der forelægges bevis for, at det produkt, for hvilket udførselsformaliteterne er blevet opfyldt, har forladt det geografiske område i den medlemsstat, hvor disse formaliteter er blevet opfyldt.«

I medfør af stk. 2 i denne artikel er betalingen af monetære udligningsbeløb, når udligningsbeløbet skal korrigeres med toldens incidens eller når det er større end den eksportrestitution, der anvendes på dagen for udførslen, endvidere

». . . betinget af dokumentation for opfyldelse af indførselsformaliteterne og for opkrævningen af den told og de afgifter med tilsvarende virkning, som er betalbare i bestemmelsesmedlemsstaten.«

4. Vedrørende eksportrestitutioner bestemmer artikel 6, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 192/75 af 17. januar 1975 om gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsvarer (EFT L 25 af 31. 1. 1975, s. 1) følgende:

»udover den betingelse, at produktet har forladt Fællesskabets geografiske område, er udbetalingen af restitutionen betinget af, at produktet, medmindre det er ødelagt under transporten som følge af force majeure, er indført i et tredjeland og i givet fald til et bestemt tredjeland . . .«

Det hedder i artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 192/75:

»i tilfælde af differentiering af restitutionssatsen efter destination er udbetalingen af restitutionen ved udførsel til tredjelande, bortset fra bestemmelserne i stk. 2, betinget af, at produktet er indført i det tredjeland eller et af de tredjelande, for hvilke restitutionen er fastlagt.«

5. Domstolen har i sin dom af 11. juli 1978 i sag 6/78, *(Union française des Céréales)*, ved analog anvendelse af artikel 6, stk. 1, i forodning nr. 192/75, udtalt:

»Artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 269/73 skal fortolkes således, at i tilfælde af, at en vare, som eksporteres fra en gammel medlemsstat til en ny medlemsstat, er gået til grunde under transporten som følge af force majeure, er eksportøren berettiget til det samme udligningsbeløb, som han ville haft ret til, såfremt varen var nået frem til sit bestemmelsessted, og såfremt indførselsformaliteterne var blevet opfyldt dér.«

6. I begyndelsen af november 1977 solgte firmaet Butter- und Eier-Zentrale Nordmark e. G., sagsøgeren i hovedsagen, 18 160 kg smør til et britisk firma. Salgsprisen cif Manchester var beregnet på basis af hjemmemarkedsindkøbspriserne fratrukket tilrædelsesudligningen for Det forenede Kongerige, den monetære udligning for Tyskland og den

monetære udligning for Det forenede Kongerige. Varerne blev den 10. november 1977 afskibet i den danske havn Esbjerg med skibet »Hero«. Den 13. november 1977 sank skibet nordvest for Helgoland. Forsikringen erstattede varernes cif-pris. Sagsøgerne modtog fra de tyske toldmyndigheder 14 617,63 DM som tiltrædelsesudligning for Det forenede Kongerige og 10 734,38 DM som monetær udligning for udførsel af varerne fra Forbundsrepublikken Tyskland. Hauptzollamt Hamburg-Jonas, sagsøgte i hovedsagen, har imidlertid afslået af betale et beløb på 27 307,56 DM som monetær udligning for indførsel til Det forenede Kongerige.

7. Sagsøgeren i hovedsagen indbragte afslaget for Finanzgericht Hamburg.

Sagsøgeren har især gjort gældende for Finanzgericht, at artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75, i overensstemmelse med det princip, som blev udtrykt af Domstolen i dens dom i ovennævnte sag 6/78, skal anvendes analogt i nærværende sag. Endvidere findes der i fællesskabsretten en almindelig retsgrundsætning om force majeure, som i det foreliggende tilfælde fritager sagsøgeren i hovedsagen fra at tilvejebringe bevis for indførslen.

Hvis sagsøgeren i hovedsagen blev nødt til at forsikre sig mod manglende betaling af den monetære udligning for indførsel, ville firmaet i konkurrencemæssig henseende være stillet dårligere end sælgere fra lande, hvis valutakurs opad har overskredet grænsen for udsving.

Sagsøgte i hovedsagen har ved Finanzgericht gjort gældende, at der ikke i fællesskabsretten findes en almindelig grundsætning om force majeure med de konsekvenser, som sagsøgeren antager. Dette firma har ikke bevist, at det uden ydelse af monetær udligning vil være dårligere stillet i forhold til eksportører fra Frankrig. Når der i Tyskland for et produkt betales monetær udligning ved udførsel, og der i Frankrig kræves monetær udligning for et tilsvarende produkt ved udførslen, vil de to produkter efter udførslen befinde sig på samme valutamæssige niveau. Artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75 kan ikke anvendes analogt. Der eksisterer nemlig ingen sammenlignelighed. Den monetære udligning for indførsel ydes kun af den eksporterende stat af forvaltningstekniske grunde, og forudsætter at indførslen gennemføres. I det omfang artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 1380/75 kræver bevis for indførselstoldformaliteternes opfyldelse, sker dette ikke, i modsætning til reglerne i forordning nr. 192/75, for at undgå misbrug.

8. Ved kendelse af 20. februar 1979 har Finanzgericht udsat sagen og i henhold til EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»Skal artikel 11, stk. 2, i Kommissionens forordning nr. 1380/75 af 29. maj 1975, jf. artikel 6, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 192/75 af 17. januar 1975, fortolkes således, at en eksportør, når den fra en medlemsstat udførte vare er ødelagt under transporten som følge af force majeure, og den monetære

udligning i henhold til artikel 2 a i Rådets forordning nr. 974/71 af 12. maj 1971 ydes af eksportstaten i stedet for af importstaten, har krav på, at eksportstaten yder samme monetære udligning, som eksportøren kunne have krævet hvis varerne var nået frem til deres bestemmelsessted, og hvis indførselsformaliteterne var blevet opfyldt dér?«

9. Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at Finanzgericht er af den opfattelse, at selve teksten i de pågældende bestemmelser taler for sagsøgtes synspunkt.

Finanzgericht anfører videre, at til gengæld må udførsels- og indførselstilskuddene, til trods for deres tekniske-juridiske spaltning, ses som et hele, dvs. en enhedsforanstaltning med det formål, at afvikle landbrugshandelen inden for Fællesskabet, uden at der sker en omlægning af samhandelen. Det forekommer derfor Finanzgericht ulogisk, at der ved varens ødelæggelse under transporten som følge af force majeure ydes monetær udligning ved udførslen, men ikke ved indførslen. Finanzgericht mener, når henses til lighedsgrundsætningen, at forordning nr. 1380/75 frembyder lakuner, og at den bør suppleres ved analog anvendelse af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75. Ydelsen af eksportrestitutionen, den monetære udligning i samhandelen med tredjelande og tiltrædelsesudligningsbeløbet, selv i tilfælde af varens ødelæggelse som følge af force majeure, begrundes i hensynet til ligestilling i konkurrencen. Uden udsigt til ydelse af disse eksportsubsidier må eksportøren forsikre sig mod risikoen for manglende udbetaling af subsidierne i tilfælde af varens undergang som følge af force majeure, og han vil være dårligere stillet i forhold til konkurrenten fra et tredjeland, der kun skal forsikre vareværdien efter prisniveauet i tredjelandet. Situationen er ikke anderledes for en eksportør, som sælger en vare fra en medlemsstat med højere priser til en medlemsstat med lavere priser. Hertil kommer ifølge Finanzgericht, at indførelsen af monetær udligning i samhandelen mellen medlemsstaterne ved forordning nr. 974/71 netop skulle muliggøre handelen med landbrugsvarer også ved forskellige prisniveauer uden omlægning af samhandelen. Derfor, mener Finanzgericht, er en ordning, som strider mod dette mål, ikke forenelig med dette system.

10. Forelæggelseskendelsen er registreret på Domstolens justitskontor den 8. marts 1979.

I medfør af artikel 20 i EØF-Domstolens statut er der indgivet skriftlige indlæg af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved J. Sack fra dens juridiske tjeneste som befuldmægtiget og af sagsøgeren i hovedsagen ved advokaterne F. Modest m. fl., Hamburg.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — De skriftlige indlæg

A — Indlæg fra sagsøgeren i hovedsagen

Efter sagsøgerens opfattelse bør det af Finanzgericht stillede spørgsmål besvares bekræftende.

Det er af afgørende betydning, at det drejer sig om et cif-salg. Det sagsøgende firma understreger, at det ved beregningen af salgsprisen, fra indkøbsprisen, som var relativ høj på grund af D-markens høje værdi, har fratrukket såvel tiltrædelsesudligningen for Det forenede Kongerige som den monetære udligning bestående af de to beløb, som skulle være ydet dels ved udførslen og dels ved indførslen. Ved fremvisning af dokumenterne betalte køberen sagsøgeren den således beregnede købspris. Det var kun denne pris, der blev dækket af forsikringen, idet risikoen var overgået til køberen på tidspunktet for forliset.

Firmaet mener derfor, at eftersom handelen for deres vedkommende blev afsluttet ved overgivelse af dokumenterne og betaling af købsprisen, har de, ved ikke at kunne tilvejebringe bevis for varernes indførsel i Det forenede Kongerige, lidt et tab svarende til den del af den monetære udligning, som skulle være betalt ved indførslen.

Efter sagsøgerens opfattelse bør artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75 anvendes analogt på monetære udligningsbeløb. Sagsøgeren mener ikke, at man kan forpligte virksomheder i et land, hvis valuta opad har overskredet grænsen for kursudsving, til at bære det ovennævte tab eller til at forsikre sig mod risikoen for tab, eftersom disse virksomheder i begge tilfælde konkurrencemæssigt vil befinde sig i en ufordelagtig situation i forhold til sælgere fra lande, hvis valutakurs nedad har overskredet grænsen for udsving. Dette vil heller ikke være foreneligt med forbudet mod forskelsbehandling.

En analog anvendelse af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75 kan ligeledes udledes af formålet med forordning nr. 974/71: Den monetære udligning skal forhindre, at der opstår vanskeligheder for det fælles markeds funktion; der bør derfor udbetales monetære udligningsbeløb i en situation som den foreliggende.

En ordning som omhandlet i artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 1380/75, der ikke tager hensyn til force majeure, vil i øvrigt ikke være omfattet af den vide diskretionsbeføjelse, som Domstolen tillægger fællesskabsmyndighederne, fordi de her identiske tilfælde vil blive behandlet forskelligt.

Sagsøgeren tilføjer, at selv om man ikke kan tiltræde en analog anvendelse af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75, måtte de konstaterede lakuner udfyldes på grund af, at force majeure-instituttet er en af de generelle retsgrundsætninger, som gælder i fællesskabsretten.

Endelig gør sagsøgeren gældende, at i henhold til artiklerne 32 og 36 i Tiltrædelsesakten kan told og afgifter med tilsvarende virkning ikke længere opkræves fra den 1. juli 1977 at regne. Den anden betingelse i artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 1380/75, hvorefter det skal bevises, at den foreskrevne told og de foreskrevne afgifter med tilsvarende virkning er blevet opkrævet, falder således bort.

B — Kommissions indlæg

Kommissionen understreger, at en anvendelse efter ordene af de pågældende bestemmelser i det foreliggende

tilfælde må føre til, at den monetære udligning ikke betales.

Kommissionen har henvist til Domstolens dom i sag 6/78, *(Union française des Céréales)*, og den anfører herved, at hvis princippet om fællesskabspræference også i det foreliggende tilfælde spiller en væsentlig rolle, som det var tilfældet i nævnte sag, bør de tyske myndigheder yde monetær udligning for Det forenede Kongerige. Efter Kommissionens opfattelse består der imidlertid vigtige forskelle mellem systemet med tiltrædelsesudligning og systemet med monetær udligning, som gør det umuligt blot at overføre de af Domstolen udviklede principper vedrørende tiltrædelsesudligning på monetær udligning.

Kommissionen har i den forbindelse i første række anført, at formålene med de to systemer er forskellige: Systemet med monetær udligning skal forhindre, at valutamæssige begivenheder forstyrrer markedet eller omlægger den traditionelle handel; formålet med systemet med tiltrædelsesudligningsbeløb er at muliggøre den fri omsætning af landbrugsprodukter i et udvidet Fællesskab, før de ensartede landbrugspriser træder i kraft, og således at gennemføre en sådan omlægning inden for dette større Fællesskab. Gennem ydelsen af tiltrædelsesudligningsbeløb tillægger man således princippet om fællesskabspræference en central betydning, mens dette princip inden for systemet med monetære udligningsbeløb ikke spiller nogen væsentlig rolle.

Kommission gør endvidere opmærksom på, at tiltrædelsesudligningsbeløbene kun kan anvendes af medlemsstaterne i Fællesskabet i dets oprindelige sammensætning. Tiltrædelsesudligningsbeløbene for et bestemt produkt er derfor ens for alle de gamle medlemsstater, og der findes kun ét tiltrædelsesudligningsbeløb og ikke et tiltrædelsesudlingsbeløb til udførsel f. eks. fra Tyskland og et tiltrædelsesudligningsbeløb til indførsel f. eks. i Det forenede Kongerige. Kommissionen tilføjer, at retten til tiltrædelsesudligningsbeløb opstår i det øjeblik, udførslen fra et land, som har et højere prisniveau, finder sted. Den omstændighed, at ydelse af tiltrædelsesudligningsbeløb i visse tilfælde, hvor systemets udformning muliggør svigagtige handlinger, ligeledes er betinget af beviset for indførslen i medlemsstaten, som har et lavere prisniveau, ændrer intet i denne henseende.

Kommissionen mener, at det under alle omstændigheder er berettiget at tilkende den handlende tiltrædelsesudligningsbeløbet i en sådan situation, som var grundlaget for sag 6/78, hvor produktet blev udført fra en medlemsstat, som havde et højere prisniveau; for at undgå eventuel misburg i sådanne tilfælde er det tilstrækkeligt at kræve bevis for, at varen faktisk var bestemt for den angivne nye medlemsstat.

Kommissionen fremfører endvidere, at retstilstanden er en ganske anden for så vidt angår monetære udligningsbeløb; det drejer sig om to af hinanden uafhængige beløb, som der erhverves ret til på forskellige betingelser; det drejer sig ikke kun om at udelukke svigagtige handlinger i visse tilfælde ved at kræve tilvejebringelse af beviset for indførslen; retten til beløbet eksisterer ikke, hvis indførslen ikke finder sted.

Efter Kommissionens opfattelse er der endnu mere tungtvejende argumenter, der taler mod en fortolkning baseret på princippet om fællesskabspræference. Hvis man nemlig forestiller sig et fælles landbrugsmarked uden monetære udligningsbeløb, og at et skib, der under disse forhold transporterer et bestemt produkt fra Tyskland til Det forenede Kongerige, lider skibbrud, vil den tyske eksportørs konkurrencemæssige stilling i forhold til en handlende fra et tredjeland være lige så ugunstig. Eksportøren, som opererer inden for Fællesskabet vil i denne henseende altid befinde sig i en konkurrencemæssig mindre gunstig position end eksportøren fra et tredjeland på grund af landbrugsprisernes højere niveau i Fællesskabet; denne ulempe for eksportører i fællesmarkedet kan kun afhjælpes, hvis der ved fastsættelsen af importafgiften tages skyldigt hensyn til, at grundlaget for beregning af transportforsikringen er højere.

Den handlende må, i de tilfælde hvor den solgte vare bliver transporteret inden for fællesmarkedet uden at der sker overskridelse af grænser, forsikre varen ud fra Fællesskabets landbrugspriser, hvis han vil undgå ethvert tab ved ødelæggelse af denne vare. For Kommissionen er det vanskeligt at se, hvorfor en vare, som handles mellem Hamburg og München, og som endvidere konkurrerer med en vare med oprindelse i tredjelande, bør bære højere forsikringsomkostninger end en vare solgt fra Hamburg til London. Fællesmarkedet hviler på det princip, at ulemperne ved en vares blotte overskridelse af en grænse skal fjernes i handelen mellem medlemsstaterne. Det vil ligeledes være uforeneligt med fællesmarkedet, hvis omvendt en vare tillægges en urimelig fordel af den simple grund, at der sker en grænseoverskridelse. I det foreliggende tilfælde vil det ikke være rimeligt at anvende en anderledes fremgangsmåde, idet de monetære udligningsbeløbs funktion blot er at udligne forskellen mellem en national valutas »grønne kurs« og valutaens effektive kurs.

I denne sammenhæng har Kommissionen endelig anført, at hvis varen går til grunde, inden den er udført fra Tyskland, modtager den tyske eksportør intet monetært udligningsbeløb, selv hvis denne vare var bestemt til indførsel i Det forenede Kongerige; hvis eksportøren vil undgå et tab, må han derfor under alle omstændigheder forsikre varens hele værdi i tysk valuta indtil udførslen.

Kommissionen undersøger sluttelig om og i hvilket omfang artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75 kan gøres gældende til støtte for ydelse af monetære udligningsbeløb i tilfælde af force majeure. Kommissionen understreger i den forbindelse, at der ikke findes nogen lighed mellem eksportrestitutioner og monetære udligningsbeløb: Eksportrestitutionerne og de ydede tiltrædelsesudligningsbeløb har et fælles sigte, nemlig for visse varer at åbne markederne i tredjelande og i medlemsstater, som endnu ikke er fuldstændig integreret i Fællesskabet, dvs., markeder, hvor disse varer ikke vil kunne afsættes på grund af deres højere udgangsprisniveau; formålet med monetære udligningsbeløb er imidlertid ikke at fremme eksport men simpelt hen at udligne kursudsvingenes negative virkninger på den fælles landbrugspolitik; for næsten alle landbrugsprodukter kan

Fællesskabets institutioner praktisk talt frit bestemme, om de vil fastsætte eksportrestitutioner, og da for hvilke lande, hvilket ikke er tilfældet for den monetære udligning; eksportrestitutionerne såvel som tiltrædelsesudligningsbeløbene er beløb, hvortil retten til udbetaling opstår på tidspunket for udførslen; det er kun i bestemte tilfælde, at retten til udbetaling er undergivet visse yderligere betingelser som f. eks. indførsel i et bestemt tredjeland; ved monetære udligningsbeløb opstår en sådan situation kun, når det drejer sig om et monetært udligningsbeløb, som ydes ved udførslen; dette har sagsøgeren i hovedsagen ikke fået.

I betragtning af de grundlæggende forskelle mellem formål og stiftelsesbetingelser for disse rettigheder finder Kommissionen det umuligt at sammenligne eksportrestitutionerne og de monetære udligningsbeløb, som ydes ved indførslen.

III — Mundtlige forhandlinger

1. Kommissionen har på et skriftligt spørgsmål fra Domstolen svaret, at der ombord på det forliste skib udover det af sagsøgeren solgte smør befandt sig landbrugsprodukter med oprindelse i Danmark. Ifølge de meddelelser, som Kommissionen har modtaget fra de danske toldmyndigheder, er der ikke blevet udbetalt noget monetært udligningsbeløb for disse varer på trods af, at Det forenede Kongerige og Danmark har gjort brug af den i artikel 2 a, i Rådets forordning nr. 974/71 nævnte mulighed for, at udførselsmedlemsstaten betaler det monetære udligningsbeløb, som skal ydes ved indførslen.

2. I retsmødet den 11. december 1979 har sagsøgeren, firmaet Butter- und Eier-Zentrale Nordmark e. G. ved advokat B. Festge, og Kommissionen ved J. Sack fra den juridiske tjeneste som befuldmægtigt, afgivet mundtlige indlæg.

3. Det sagsøgende selskab i hovedsagen har føjet til sit skriftlige indlæg, at hvis artikel 2 a, i forordning nr. 974/71 ikke var blevet anvendt, ville det have beregnet sine salgspriser på niveauet for grænsen for det tilladte kursudsving, således at sælgeren ikke var blevet berørt af, at varen var gået til grunde.

Kommissionen understreger bl. a., at en analog anvendelse af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 192/75 er udelukket på grund af, at der ikke findes nogen lakune i ordningen med monetære udligningsbeløb. Den omstændighed, at der i artikel 11 i forordning nr. 1380/75 ikke findes nogen bestemmelse vedrørende force majeure skyldes, at Kommissionen ikke vil tillægge de monetære udligningsbeløb funktion som forsikring mod en eksportørs konkrete tab.

4. Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. januar 1980.

Præmisser

1 Ved kendelse af 20. februar 1979, indgået til Domstolen den 8. marts s.å., har Finanzgericht Hamburg i medfør af EØF-traktatens artikel 177 stillet et spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 11, stk. 2, i Kommissionens forordning nr. 1380/75 af 29. maj 1975 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende monetære udligningsbeløb (EFT L 139, s. 37).

2 Spørgsmålet er stillet i en retssag mellem på den ene side en virksomhed, som fra Forbundsrepublikken Tyskland udførte 18 160 kg smør, som ikke kom frem til bestemmelsesstedet i Det forenede Kongerige som følge af skibbrud i Nordsøen og på den anden side de tyske toldmyndigheder, som har afslået af betale det eksporterende firma monetære udligningsbeløb for indførslen til Det forenede Kongerige under henvisning til, at firmaet ikke, som krævet i den nævnte bestemmelse, havde kunnet fremlægge bevis for, at toldformaliteterne vedrørende indførslen var opfyldt. Da prisen, som skulle betales af den britiske køber, og som blev dækket af forsikringen, var beregnet på grundlag af prisniveauet i Det forenede Kongerige, har det eksporterende firma lidt et tab svarende til disse beløb.

3 Det eksporterende firma, sagsøgeren i hovedsagen, har ved Finanzgericht især gjort gældende, at artikel 6, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 192/75 af 17. januar 1975 om gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsvarer (EFT L 25, s. 1) i overensstemmelse med det princip, som blev fastlagt af Domstolen i dom af 11. juli 1978 i sag 6/78, *Union française des Céréales* (Sml. s. 1675) bør anvendes analogt i den foreliggende sag. Artikel 6 bestemmer, at betalingen af restitutionen i visse tilfælde er betinget af, at varen er blevet indført i et tredjeland og i påkommende tilfælde i et bestemt tredjeland, men artiklen fastsætter samtidig en undtagelse for varer, som er blevet ødelagt under transporten som følge af force majeure.

4 I sag 6/78 har Domstolen anvendt denne klausul om force majeure analogt ved fortolkningen af Kommissionens forordning nr. 269/73 af 31. januar

1973 om de nærmere bestemmelser for anvendelse af ordningen med udligningsbeløb »tiltrædelse« (EFT L 30, s. 73), i hvilken artikel 5, stk. 2, bestemmer, at betalingen af udligningsbeløbet i visse tilfælde er betinget af dokumentation for opfyldelse af indførselsformaliteterne i bestemmelsesmedlemsstaten. I dommen har Domstolen især støttet sig på princippet om fællesskabspræference, som skulle sikres ved overgangsordningen med tiltrædelsesudligningsbeløb i samhandelen mellem Fællesskabet i dets oprindelige sammensætning og de nye medlemsstater, allerede før disse fuldt og helt blev integreret i den fælles ordning for landbrugsvarer.

5 I nærværende sag har Finanzgericht ud fra den antagelse, at forordning nr. 1380/75 indeholder den samme lakune, derfor stillet Domstolen følgende spørgsmål:

»Skal artikel 11, stk. 2, i Kommissionens forordning nr. 1380/75 af 29. maj 1975, jf. artikel 6, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 192/75 af 17. januar 1975, fortolkes således, at en eksportør, når den fra en medlemsstat udførte vare er ødelagt under transporten som følge af force majeure, og den monetære udligning i henhold til artikel 2 a, i Rådets forordning nr. 974/71 af 12. maj 1971 ydes af eksportstaten i stedet for af importstaten, har krav på, at eksportstaten yder samme monetære udligning, som eksportøren kunne have krævet, hvis varerne var nået frem til deres bestemmelsessted, og hvis indførselsformaliteterne var blevet opfyldt dér?«

6 Kommissionen har i sit indlæg navnlig gjort gældende, at selv om der mellem restitutionerne ved udførsel til tredjelande og tiltrædelsesudligningsbeløbene, som blev ydet i overgangsperioden ved udførsel til de nye medlemsstater, var en betydelig lighed, som begrundede analogien, er dette ikke tilfældet ved de monetære udligningsbeløb. Især spiller princippet om fællesskabspræferencen, hvorpå såvel tiltrædelsesudligningsbeløbene som restitutionerne ved udførsel til tredjelande beror, ikke nogen væsentlig rolle i systemet med monetære udligningsbeløb.

7 Ordningen med restitutioner ved udførsel til tredjelande er — når bortses fra særlige overvejelser vedrørende det enkelte produkt — blevet etableret for at sikre fællesskabseksportører et prisniveau, som kan sammenlignes med fællesmarkedets, hvilket for visse produkter vil sige langt over prisniveauet på verdensmarkedet. Som Domstolen har understreget det i dommen i sag 6/78 om tiltrædelsesudligningsbeløb, ville det være uforeneligt med princippet om fællesskabspræferencen, såfremt fællesskabseksportøren ikke kunne oppebære restitutionen efter varens ødelæggelse under transporten på grund af force majeure. Hvis eksportøren selv skulle bære dette tab, eller hvis han skulle forsikre mod en sådan risiko, ville han befinde sig i en ugunstig konkurrencesituation i forhold til en sælger fra et tredjeland, hvilket ordningen med restitutioner netop har til formål at forhindre.

8 Systemet med monetære udligningsbeløb er derimod et ganske andet. Dette system er indført for helt generelt at bøde på valutasituationen, som truer eksistensen af fællesskabsprissystemet for landbrugsprodukter. Det er ikke indrettet således, at den enkelte erhvervsdrivende skal have en garanti mod samtlige de risici, som følger af svingningen i vekselskurserne, eller erstatning for de tab, der lides som følge heraf.

9 I betragtning af disse forskelle mellem ordningen med restitutioner ved udførsel til tredjelande og systemet med monetære udligningsbeløb er der ikke grundlag for at anvende en regel analogt, som udtrykkeligt er bestemt for restitutioner, til at erstatte sagsøgeren et tab, som følger af en af de normale handelsrisici, som de erhvervsdrivende selv må påtage sig, eventuelt ved at tegne en passende forsikring.

10 Det af Finanzgericht Hamburg forelagte spørgsmål vil derfor være at besvare derved, at artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 1380/75 af 29. maj 1975 skal fortolkes således, at i tilfælde af, at en vare, som udføres fra en medlemsstat, er gået til grunde under transporten som følge af force majeure, er eksportøren ikke berettiget til de samme udligningsbeløb, som han ville have haft ret til, såfremt varen var nået frem til sit bestemmelsessted, og såfremt indførselstoldformaliteterne var blevet opfyldt dér.

Vedrørende sagens omkostninger

11 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, der har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres; da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne af træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af Finanzgericht Hamburg ved kendelse af 20. februar 1979, for ret:

Artikel 11, stk. 2, i Kommissionens forordning nr. 1380/75 af 29. maj 1975 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende monetære udligningsbeløb skal fortolkes således, at i tilfælde af, at en vare, som udføres fra en medlemsstat, er gået til grunde under transporten som følge af force majeure, er eksportøren ikke berettiget til de samme udligningsbeløb, som han ville have haft ret til, såfremt varen var nået frem til sit bestemmelsessted, og såfremt indførselstoldformaliteterne var blevet opfyldt dér.

Kutscher O'Keeffe Touffait Mertens de Wilmars Pescatore

Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due

Afsagt i offentligt retsmøde den 5. marts 1980.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident